

Gamlebyen Rotaryklubb

Referat medlemsmøte 16.02.22

ISEGRAN PÅ 1600-TALLET - FESTNINGSVERK OG ORLOGSSTASJON
v/seniorrådgiver Tor Ulsnæs, Fredrikstad museum

Tilstede: 15 medlemmer og 2 reflektanter. På TEAMS: 1 medlem

Jubilant: Morten R

Vinner av vinlotteriet: Morten Stenbock P

På programmet var det oppsatte temaet *Sekundærinnvandring og integrering*, men foredragsholderen, rådgiver Flemming Johnsen fra Sarpsborg kommune, måtte dessverre brått melde avbud pga. Corona.

I stedet stilte Tor Ulsnæs opp på kort varsel med sitt foredrag om Orlogsstasjonen og Galeiverftet på Isegran.

I 1682 ble det etablert en galeistasjon på Isegran, med galeiene liggende i Nøklédypet. Galeiene hadde vist seg som anvendelige fartøyer, som både kunne seiles og ros, og som passet godt i skjærgården i Norge. Fra 1683 skulle det etableres et skipsverft på Isegran for å bygge galeier og fregatter. Arbeidet skulle ledes av hollenderen Harmen Thiesen. På Kråkerøysiden ble det bygget et lite forsvarsverk kalt Christianspor.

I 1685 besøkte kong Christian V byen, også Isegran og skipsverftet på «Holmen Isegran» Det har vært naturlig å anta at skipsverftet lå på Isegran, men et nylig funnet kart fra 1880-årene viser et anlegg på Kråkerøysiden som trolig er selve verftet. På dansk betyr «holme» også skipsverft, og den størrelsen et slik virksomhet trenger er det trolig ikke plass til på selve Isegran. Teorien som fremsettes av Tor Ulsnæs er derfor at selve verftet lå på Kråkerøysiden av Nøklédypet, nærmere klubbhuset til båtforeningen. (Ved tallet 3 på kartet ovenfor.)

På verftet ble det bygget bl. a. to fregatter (Lossen og Ørnen), og flere galeier, før verftet allerede i 1687 ble flyttet til Kristiansand. Men fortsatt ble Nøklédypet og Isegran brukt som havn for galeiene i mange år.

Vi fikk gjennom dette foredraget et innblikk i en ny og spennende side ved byens historie.

Referat: Dag Strømsæther